RUTESPIRINEUS
Rutes de muntanya, senderisme i excursions

Rutes circulars

Ascensions alta muntanya

Crestes i corredors

Català

Gra de Fajol (2.714m) per l'esperó NE

Escalada clàssica d'iniciació al cim del Gra de Fajol per l'esperó NE

Setcases, Vall de Camprodon, El Ripollès, Girona.

Dificultat Alta (AD)

Temps total efectiu 4:45h

Distància total 6 km

Desnivell acumulat 640m

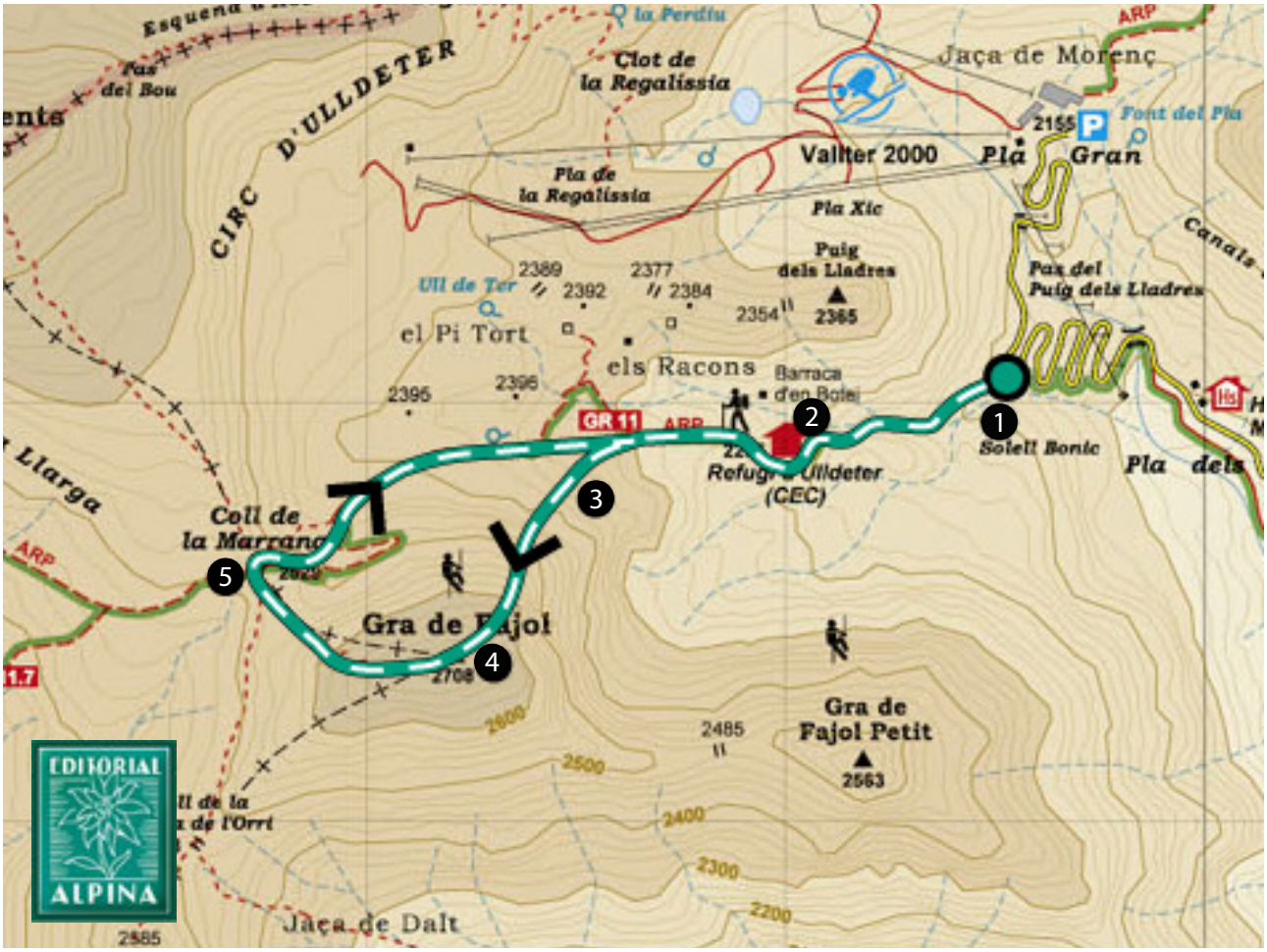
Altitud màxima 2.714m

Altitud mínima 2.087m

Punt de sortida / arribada Pàrquing refugi d'Ulldeter

Població més propera Setcases

© 2013 RUTES PIRINEUS. Tots els drets reservats.

Puigmal-Vall de Núria-Ulldeter. Serie E-25. 1:25.000. Editorial Alpina.

itinerari	sentit de la ruta	inici / final

INTRODUCCIÓ

La ruta que us proposem és un llarg recorregut tècnic que transcorre majoritàriament per l'evident esperó NE del Gra de Fajol. Aquest itinerari no és una escalada exigent, tot el contrari, es tracta d'una escalada ideal per iniciar a companys poc acostumats a grimpar en alta muntanya. Alguns passos aïllats -que si volem podem evitar sempre desviant-nos cap la dreta- ens ofereixen una mica d'emoció durant el recorregut. Per les característiques de la via, de vegades molt poc definida, és difícil anar seguint la guia.

El Gra de Fajol, juntament amb el Gra de Fajol Petit, el Bastiments i el pic de la Dona formen el circ d'Ulldeter, on neix el riu gironí Ter, que acaba abocant les seves aigües a la Mediterrània entre les platges de Pals i de l'Estartit. A diferència de les muntanyes que té al seu voltant, que presenten cims arrodonits i llomes desgastades, el Gra de Fajol destaca pel seu aspecte agrest.

© 2013 RUTES PIRINEUS. Tots els drets reservats

EL MILLOR D'AQUESTA RUTA

- L'atractiu recorregut i la via d'**iniciació a l'escalada en alta muntanya** que està a l'abast de molts muntanyencs àvids de camins alternatius.
- És una molt **recomanable alternativa** a la clàssica i popular **ascensió al Gra de Fajol** per la ruta normal.

MÉS INFORMACIÓ

DURADA: Dia complet

TEMPS TOTAL EFECTIU (SENSE PARADES): 4:45h en total: 0:40h per fer l'aproximació des de l'aparcament fins al peu de l'esperó, aprox. 3:00h per escalar tot l'esperó fins al cim, 0:20h per baixar del cim del Gra de Fajol fins al coll de la Marrana i 0:45h per baixar d'aquest coll fins a l'aparcament.

DESNIVELL ACUMULAT: 640m

DIFICULTAT TÈCNICA: Alta (AD). La gran majoria de trams de l'aresta són de dificultat II. A excepció de dos passos de III/III- que trobem a l'inici de l'aresta (el primer just a la sortida i el segon uns metres més amunt) i un curt tram que hi ha després d'una bretxa un cop superada l'agulla de l'esperó. Depenent de si ens desviem de la línia vertical de l'aresta, la dificultat variarà una mica. Si ens n'anem cap a l'esquerra, cap al fil de l'esperó, la dificultat augmentarà a III/IV, en canvi, si pugem amb tendència cap a la nostra dreta, la dificultat disminuirà fins a II/I, evitant els passos més difícils.

ÈPOCA: Estiu i tardor.

MATERIAL: Corda (recomanable de 60m en no haver-hi gaires llocs per muntar reunions), arnès, casc, assegurador, cintes llargues, i empotradors mitjans. Els peus de gat són opcionals.

CARTOGRAFIA: Puigmal-Vall de Núria-Ulldeter. Serie E-25. 1:25.000. Editorial Alpina.

OBSERVACIONS: Les indicacions i descripcions de l'escalada corresponen únicament al sentit de la ruta aquí descrit.

COM ARRIBAR-HI EN COTXE

Des de **Camprodon**, agafem la carretera **GIV-5264** que passa per **Llanars, Vilallonga de Ter i Setcases** i puja fins a l'**estació d'esquí de Vallter 2000**. Uns **2 km abans** d'arribar a l'estació d'esquí, en un **revolt pronunciat a la dreta**, hi trobem l'**aparcament del refugi d'Ulldeter**, on podem estacionar el vehicle.

© 2013 RUTES PIRINEUS. Tots els drets reservats

PUNTS IMPORTANTS DE PAS (WAYPOINTS)

Punt de pas	Temps	Altura	Latitud	Longitud
1 Aparcament del refugi d'Ulldeter	0:00h	2.087m	42.4216340º	2.2639980º
2 Refugi d'Ulldeter	0:20h	2.235m	42.4196300º	2.2576850º
3 Inici escalada al Gra de Fajol	0:40h	2.369m	42.4186720º	2.2508120º
4 Gra de Fajol	3:40h	2.714m	42.4154840º	2.2480030º
5 Coll de la Marrana	4:00h	2.529m	42.4171190º	2.2425410º
1 Aparcament del refugi d'Ulldeter	4:45h	2.087m	42.4216340º	2.2639980º

Sistema de coordenades geogràfiques. Datum Europeu 1950

RECORREGUT

Comencem la ruta a 1 l'**aparcament del refugi d'Ulldeter (0:00h - 2.087m)**, un espai relativament ampli on habitualment hi ha diversos cotxes estacionats donat que és punt d'inici de moltes excursions per la zona, tant a l'estiu com a l'hivern. Creuem la carretera per agafar el GR11 en direcció SO. Seguim les marques vermelles i blanques en direcció al refugi de muntanya d'Ulldeter. El camí és evident, inicialment avança per un bosc i va guanyant alçada suaument. Al cap de poca estona, creuem el riu Ter mitjançant una petita passarel·la. Al fons, en direcció SO, no perdem de vista el nostre objectiu.

Remuntem una petita pujada, fent algunes llaçades, i arribem al 2 **refugi d'Ulldeter (0:20h - 2.235m)**, un refugi d'alta muntanya propietat del Centre Excursionista de Catalunya (CEC) que disposa de 52 places i té una part lliure (web: www.ulldeter.net). Aquest refugi es troba situat a la part baixa del circ d'Ulldeter just davant de les canals del Gra de Fajol Petit. A l'hivern, la regió d'Ulldeter i el massís del Gra de Fajol constitueixen una de les zones estrella del Pirineu Català per a la pràctica de l'alpinisme: ascendint diversos corredors de neu i gel de diferents dificultats podem assolir els cims més coneguts de la regió. Entre les canals més conegudes i interessants trobem la Canal Estreta, la Canal Central i la Canal Oriental a la cara N del Gra de Fajol Petit, la via Phoenix al Gra de Fajol i algunes canals a la cara N del pic de l'Infern.

L'ANTIC REFUGI D'ULLDETER

Anteriorment al refugi actual d'Ulldeter, que està situat a prop de la carretera i va ser inaugurat l'any 1959, ja va existir el primer refugi d'Ulldeter. Aquest antic refugi estava situat uns 150m per sobre de l'actual, molt a prop del naixement del riu Ter, i fou inaugurat l'any 1909. Tenia una estructura ogival, segons el model d'altres refugis de l'època com ara el de Tucarroya, que es troba just als peus de la cara N del Mont Perdut. Aquest equipament es va convertir en tot un referent durant l'època en què el Centre Excursionista de Catalunya (CEC) era l'eix vertebrador de l'excursionisme a Catalunya. El CEC va ser el promotor d'aquest bonic refugi que anys després, durant el franquisme, va ser dinamitat. Actualment només en queden algunes restes i una placa commemorativa. El vell refugi d'Ulldeter ha passat a formar part de la història de l'excursionisme.

© 2013 RUTES PIRINEUS. Tots els drets reservats

Seguim en direcció O, superem una àmplia llengua herbosa, punt de pas d'una pista d'esquí de l'estació de Vallter 2000. Després de superar un fort pendent, abandonem el GR11 que es dirigeix cap al coll de la Marrana i continuem en direcció SO -lleugerament a l'esquerra- cap a la base del Gra de Fajol. Pugem un suau pendent avançant per herba i roca, sense camí marcat. La cresta o esperó NE del Gra de Fajol és visible en tot moment. Es tracta d'un marcat esperó de color blanquinós que neix al cim del Gra de Fajol i arriba fins a la base pedregosa.

3 L'**inici de l'escalada al Gra de Fajol (0:40h - 2.369m)** no té un únic punt de començament possible. A la seva base hi trobem diversos llocs on poder començar l'escalada. Hi ha escaladors que comencen just des de la mateixa base, d'altres prefereixen pujar una mica més amunt i començar l'escalada uns metres per sobre. Un dels punts més habituals per començar -i el que proposem nosaltres- és a prop d'unes plaques de roca llisa lleugerament tombades que hi ha sota d'uns grans blocs blanquinosos i que tenen una zona herbosa a la seva dreta. Concretament, iniciem l'escalada just per sobre d'aquestes plaques i per sota dels blocs blanquinosos.

Iniciem l'ascensió a la part dreta d'aquest bloc i busquem el seu diedre dret, per tal de protegir fàcilment el pas durant el primer llarg de l'escalada. Aquest pas se'ns presenta entretingut i gratificant, amb una graduació de III. Un cop superada la sortida, trobem una petita terrassa de roca amb brots d'herba. Des d'aquest punt, anem una mica cap a l'esquerra, cap a un altre muret de roca de III-. Hem de parar atenció quan ens trobem a sobre de les plaques de roca, són força llises i dificulten la seva protecció. No obstant, la abrasiva roca de gneis té molt bona adherència. Un altre factor que hem de considerar és la ubicació de les reunions, no hi ha gaires llocs còmodes on poder fer-les. Haurem de portar diverses cintes llargues per poder triangular i instal·lar reunions segures. Deixem enrere aquestes dues primeres dificultats de l'itinerari i arribem a una zona més fàcil, que superem ràpidament. La via perd la seva verticalitat i ens ofereix diversos trams més horitzontals i còmodes, amb bones preses, que ens resulten relativament fàcils de protegir donat que les fissures que hi ha són romes i rodones. Com més cap a l'esquerra de la carena anem, més augmentarà la seva dificultat, mentre que com més cap a la dreta ens dirigim, la dificultat disminuirà. Podem, fins i tot, en alguns trams, escapar-nos cap a la dreta i abandonar l'escalada caminant.

A poc a poc la via torna a guanyar verticalitat amb una roca de gran qualitat. Sense ser una escalada tècnica o difícil, hem de parar atenció, les plaques que anem superant són llises i en alguns trams lleugerament verticals (grau II/II+). Si mirem al NO, podem veure l'inconfusible i conegudíssim Bastiments, amb el circ d'Ulldeter als seus peus. Durant el nostre avanç, a davant nostre s'alça una agulla d'uns vint metres que no caldrà escalar fins al seu cim: l'agulla no té continuïtat, una bretxa molt profunda la separa de la carena principal. Hem de realitzar una travessa ascendent i d'esquerra a dreta, deixant l'agulla a la nostra esquerra i arribant directament a la bretxa esmentada anteriorment. En aquest punt, podem entreveure el circ que formen el Gra de Fajol i el Gra de Fajol Petit.

© 2013 RUTES PIRINEUS. Tots els drets reservats

Just després de la bretxa ens topem amb un mur d'uns 3 o 4 m (pas de IV). Deixem la carena principal uns metres a l'esquerra durant uns instants. També podem evitar el mur desviant-nos encara més cap a la dreta. Després d'aquest punt, la carena ja no ofereix cap complicació destacable. Seguim avançant per un caos de petits blocs inestables, que ens fan desconfiar. Superem a diverses bretxes i plaques polides que ens mantenen atents. Finalment arribem al tram més tallat i aeri de la cresta. Progressem pel fil de l'aresta superant alguns trams d'I + i II. El nostre objectiu es veu al fons, un tram fàcil i còmode de cresta ens portarà fins al Gra de Fajol. Aquest últim tram el podem realitzar tant per l'esquerra (aeri) com per la dreta (menys aeri). Finalment assolim el nostre objectiu, davant nostre tenim ja la creu que ens indica que hem arribat al cim del 4 **Gra de Fajol (3:40h - 2.714m)**, on també ens trobem un monument de ferro que representa un piolet.

HISTÒRIA DE LA CREU DEL CIM DEL GRA DE FAJOL

L'any 1999 el Centre Excursionista Espluga Viva d'Esplugues de Llobregat, va celebrar el seu 25 aniversari instal·lant una creu al cim del Gra de Fajol, una de les muntanyes més freqüentades pels socis d'aquesta entitat. Però al setembre de 2010 la creu va ser robada: el guarda del refugi d'Ulldeter va veure com 3 persones baixaven la creu, i, quan va pregunta'ls-hi que feien, es van identificar com a membres del Centre Excursionista Espluga Viva i van explicar-li que la baixaven per reparar-la i celebrar la Festa Major del poble. La creu de ferro pesava 50 kg i mesurava 2m d'alt i 1m d'ample. Poc temps després, el Centre es va adonar que la creu havia estat robada i al juliol de 2011 ho va denunciar als mitjans. L'antiga creu no s'ha trobat, però des de juny de 2012, el cim del Gra de Fajol torna a estar presidit per una nova creu, instal·lada també pel Centre Excursionista Espluga Viva.

Font: naciodigital.cat

Des d'aquest cim gaudim d'unes vistes espectaculars. Al NO el Bastiments, el popular coll de la Marrana, el pic de Freser i el pic de l'Infern. Al SE distingim la carena que uneix el Gra de Fajol amb el Gra de Fajol Petit i, al fons, el Balandrau. Al NE el Canigó. Al N el pic de la Dona i l'estació d'esquí de Vallter 2000.

© 2013 RUTES PIRINEUS. Tots els drets reservats

Reprenem la marxa. Seguim el camí definit que baixa del Gra de Fajol en direcció O cap al coll de la Marrana. El camí és tortuós i pedregós, perdem alçada de manera brusca fent diverses llaçades. Després d'uns 20 minuts arribem al 5 **coll de la Marrana (4:00h - 2.529m)**, conegudíssim pas que comunica la vall d'Ulldeter i la vall del Freser. Un pal indicatiu ens marca les possibles alternatives i recorreguts a seguir. Agafem el GR11 en direcció E. Deixem a la nostra esquena la vall del Freser i ens endinsem a la vall del Ter. Seguim l'ampli camí que baixa des del coll. Inicialment el camí és costerut, però poc a poc el pendent disminueix. Voregem tota la base del Gra de Fajol. No podem evitar fer una ullada a la nostra dreta i traçar una línia pel recorregut que acabem de fer. Passem novament pel refugi d'Ulldeter i continuem baixant, pel mateix camí que hem fet de pujada, fins arribar a 1 l'**aparcament del refugi d'Ulldeter (4:45h - 2.087m)**, punt d'inici i final d'aquesta atractiva ruta per cresta.

SABIES QUE...

El Gra de Fajol és una muntanya de gneis? El gneis és una roca metamòrfica composta pels mateixos minerals que el granit (quars, feldspat i mica) però, a diferència del granit, compta amb una orientació dels cristalls definida: presenta capes alternes de minerals clars i foscos.

NO ET PERDIS...

Quan el sol es pon per l'oest, des de la zona del refugi d'Ulldeter, observar com els últims raigs solars del dia il·luminen a llevant la silueta arrodonida del Costabona. Us ho recomanem, és una imatge bellíssima!

QUÈ MÉS PODEM VISITAR?

Molló Parc

Molló Parc és un parc d'animals situat al cor de la vall de Camprodon. Els visitants realitzen un recorregut a l'aire lliure per entre boscos i prats mentre van descobrint els animals més característics dels Pirineus: cérvols, daines, cabirols, muflons, óssos, isards, marmotes,... Una molt bona opció per descobrir la fauna pirinenca en família.

Coordenades GPS: 42.352218º 2.406273º

Estació d'esquí de Vallter2000

L'estació d'esquí de Vallter es troba situada en un circ d'origen glacial, a la capçalera del riu Ter. Els cims que l'envolten sobrepassen els 2.800m d'altitud i el domini esquiable se situa entre les cotes 2.000m i 2.500m. És l'estació d'esquí més oriental dels Pirineus i disposa d'un total de 12 pistes d'esquí alpí de tots els nivells de dificultat.

Coordenades GPS: 42.423381º 2.25671º

© 2013 RUTES PIRINEUS. Tots els drets reservats

Pont romànic de Camprodon

El pont de Camprodon fou construït a finals del segle XII, s'alça sobre el riu Ter i està situat just al centre del poble de Camprodon. La seva longitud total és de 66m i l'ull central té una amplada de 22m. Aquest bonic pont romànic ha esdevingut amb el pas del temps un dels grans símbols de la vall de Camprodon.

Coordenades GPS: 42.312840º 2.364745º

Monestir de Sant Pere de Camprodon

Monestir benedictí fundat pel rei Guifré II, comte de Besalú, a mitjans del segle X, just en el lloc on hi havia l'antiga ermita de Sant Pere. Actualment només se'n conserva l'església, que fou restaurada durant el segle XX. La seva planta és de creu llatina, té cinc absis quadrats i un campanar que s'alça just a sobre del creuer.

Coordenades GPS: 42.314360º 2.369660º

Els embotits de la vall de Camprodon

Tant a Camprodon com a la resta de poblacions de la vall, hi trobareu una gran quantitat d'establiments on s'hi poden comprar bonissims embotits d'elaboració artesanal: bull blanc i bull negre, botifarres, fuets, llonganisses, xoriços, formatges d'ovella, de cabra o de vaca,... Un gran plaer pels amants del bon producte!

Totes les rutes han estat realitzades sobre el terreny per RUTES PIRINEUS. Les rutes poden variar molt en funció de l'època de l'any, de la neu i de les condicions meteorològiques. RUTES PIRINEUS no es responsabilitza de qualsevol mal ús de les seves guies i recomana que cadascú sigui responsable i prudent a la muntanya. Així mateix, us convidem a documentar-vos amb llibres i guies especialitzades per complementar la informació aquí descrita. Tots els temps són efectius i prenen un caràcter orientatiu, no s'han tingut en compte les parades per petites que siguin. Per qualsevol suggeriment, RUTES PIRINEUS us convida a enviar un correu a info@rutespirineus.cat.

© 2013 RUTES PIRINEUS. Tots els drets reservats